

धोरण : 8

संस्कृत

पाठ : ३

प्रहेलिका:

स्वाध्याय

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા શબ્દોનું મોટેથી શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કરો:

(1) કાકોડયમ્

(2) પન્નગઃ

(3) અજસ્રમ્

(4) સ્ફુટવક્તા

(5) પર્વતાગ્ને

(6) ભોજનાન્તે

પ્રશ્ન 2 નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો:

(1) एकचक्षुः कः अस्ति?

- કાકઃ એકચક્ષુઃ અસ્તિ।
- કાગડો એક આંખવાળો છે.

(2) कः धान्यभक्षणं करोति?

- હલં ધાન્યભક્ષણં કરોતિ ।
- હળ ધાન્યનું ભક્ષણ કરે છે.

(3) સારથિઃ કુત્ર તિષ્ઠતિ?

- સારથિઃ ભૂમૌ તિષ્ઠતિ।
- સારથિ જમીન ઉપર ઊભો છે.

(4) રથઃ કુત્ર યાતિ?

- રથઃ પર્વતાગ્રે (પર્વતસ્ય અગ્રભાગે) યાતિ ।
- રથ પર્વતની ટોચ પર જાય છે.

(5) રામેણ કા પ્રેષિતા?

- રામેણ સીતાયૈ સુવર્ણસ્ય મુદ્રિકા પ્રેષિતા।
- શ્રીરામે સીતાને સોનાની વીંટી મોકલી.

(6) જયન્તઃ કસ્ય પુત્રઃ?

- જયન્તઃ શક્રસ્ય (ઇન્દ્રસ્ય) પુત્રઃ।
- જયંત શકુનો (ઇન્દ્રનો) પુત્ર છે.

પ્રશ્ન ૩. કૌસભાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) ચતુર્મુખઃ બ્રહ્મા અસ્તિ । (બ્રહ્મા, વિષ્ણુઃ, શંકરઃ)
- (2) ભોજનાન્તે તક્રમ્ પેયમ્ । (દુગ્ધમ્, સૂપમ્, તક્રમ્)
- (3) અપદઃ શબ્દસ્ય અર્થઃ પાદરહિતઃ । (સપાદઃ, પાદરહિતઃ, પાદઃ)
- (4) રથઃ વાયુવેગેન ચલતિ । (વાયુવેગેન, જલવેગેન, વિદ્યુત્વેગેન)
- (5) વિષ્ણુપદં દુર્લભમ્ પ્રોક્તમ્ । (સુલભમ્, ઝન્નતમ્, દુર્લભમ્)

પ્રશ્ન 4 : નીચેના શ્લોકો સુંદર અક્ષરોમાં લખો:

(1) ભોજનાન્તે

..... દુર્લભમ્ ॥

➤ ભોજનાન્તે ચ કિં પેયં જયન્તઃ કસ્ય વૈ સુતઃ।
કથં વિષ્ણુપદં પ્રોક્તં તત્રં શક્રસ્ય દુર્લભમ્ ॥

(2) अपदो

..... पण्डितः।

➤ अपदो दूरगामी च साक्षरो न च पण्डितः।

अमुखः स्फुटवक्ता च यो जानाति स पण्डितः।

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા ગુજરાતી શબ્દોને સંસ્કૃતમાં લખો :

(1) ભોજન બાદ	- ભોજન્તે
(2) મુખ વિનાનો	- આમુખઃ, મુખરહિતઃ
(3) એક ડગલું	- પદમ્ એકમ્
(4) વીંટી	- મુદ્રિકા
(5) દૂર જનાર	- દૂરગામી
(6) બળદ પર બેઠેલો (બેસનાર)	- વૃષારૂઠઃ

પ્રશ્ન 6. અહીં આ એકમમાં વપરાયેલા સામાસિક શબ્દો આપ્યા છે, જેના આધારે અન્ય શબ્દો બનાવો :

(1) 'વૃષ' ઉપરથી 'વૃષારુઢઃ' તો

અશ્વ ઉપરથી અશ્વારુઢઃ

ગજ ઉપરથી ગજારુઢઃ

વૃક્ષ ઉપરથી વૃક્ષારુઢઃ

(2) 'पदम्' उपरथी 'पदमेकम्' तो

शब्दम् उपरथी शब्दमेकम्

वाक्यम् उपरथी वाक्यमेकम्

गीतम् उपरथी गीतमेकम्

(3) 'भोजन' उपरथी 'भोजनान्ते' तो

दिन उपरथी दिनान्ते

निशा उपरथी निशान्ते

वर्षा उपरथी वर्षान्ते

(4) 'પર્વત' ઉપરથી 'પર્વતાગ્રે' તો
રથ ઉપરથી રથાગ્રે
વૃક્ષ ઉપરથી વૃક્ષાગ્રે
કર ઉપરથી કરાગ્રે

Thanks

For watching